

Årlig gjennomgang av solvens og finansiell stilling

Mai 2018

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	2
Utvikling i virksomheten og resultater	2
System for risikostyring og internkontroll	2
Risikoprofil	2
Verdsetting for solvensformål	3
Kapitalstyring	3
A. VIRKSOMHET OG RESULTATER	4
A.1 Virksomhet	4
A.2 Forsikringsresultat	4
A.3 Investeringsresultat	5
A.4 Resultat fra øvrig virksomhet	5
A.5 Andre opplysninger	5
B. SYSTEM FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL	5
B.1 Generelle opplysninger om systemet for risikostyring og internkontroll	5
B.2 Krav til egnethet	8
B.3 Risikostyringssystemet, herunder egenvurderingen av risiko og solvens	9
B.4 Internkontrollsystem	11
B.5 Internrevisjonsfunksjonen	12
B.6 Aktuarfunksjonen	13
B.7 Utkontraktering	13
B.8 Andre opplysninger	14
C. RISIKOPROFIL	14
C.1 Forsikringsrisiko	14
C.2 Markedsrisiko	15
C.3 Kreditt-/ motpartsrisiko	17
C.4 Likviditetsrisiko	18
C.5 Operasjonell risiko	19
C.6 Andre vesentlige risikoer	20
C.7 Andre opplysninger	20
D. VERDIVURDERINGER FOR SOLVENSFORMÅL	20
D.1 Eiendeler	20
D.2 Forsikringstekniske avsetninger	22
D.3 Andre forpliktelser	24
D.4 Alternative verdsettingsmetoder	25
D.5 Andre opplysninger	25
E. KAPITALSTYRING	25
E.1 Ansvarlig kapital	25
E.2 Solvenskapitalkravet (SCR) og minstekapitalkravet (MCR)	26
E.3 Bruk av den durasjonsbaserte undermodulen fra aksjerisiko ved beregningen solvenskapitalkravet	27
E.4 Forskjeller mellom standardformelen og benyttede interne modeller	27
E.5 Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet og manglende oppfyllelse av solvenskapitalkravet	27
E.6 Andre opplysninger	27

SAMMENDRAG

- Selskapets navn er **Møretrygd Gjensidig Forsikring** og selskapsformen er Gjensidig Selskap (GS)
- Organisasjonsnummer: 838 797 172
- Selskapet er under tilsyn av **Finanstilsynet**, Revierstredet 3, Postboks 1187 Sentrum 0107 Oslo
- Selskapets eksterne revisor er **PricewaterhouseCoopers AS**, Sjømannsvegen 14, 6008 Ålesund v/Oddvar Sandnes

Utvikling i virksomheten og resultater

Møretrygd er i en vekstfase, spesielt innenfor landbasert forsikring. Med det som utgangspunkt bygger selskapet opp kundeporteføljen, og legger fundamentet for en langsiktig satsing i markedet. Basert på denne strategien ansees forsikringsresultatet å være tilfredsstillende – også for regnskapsåret 2017.

System for risikostyring og internkontroll

Selskapets policy for risikostyring og internkontroll viser hvordan selskapet innretter risikostyringen og internkontrollen i selskapet. Systemet dekker selskapets daglige styringsbehov og møter samtidig forutsetningene lagt i finansforetaksloven med tilhørende forskrifter.

Risikoprofil

Forsikringsrisiko

Møretrygd er eksponert for forsikringsrisiko innenfor skadeforsikring. Forsikringsrisikoen består av følgende risikotyper: premie- og reserverisiko, avgangsrisiko, katastroferisiko.

Styret vurderer det som lite sannsynlig at forsikringsrisikoen blir så stor at selskapet kommer i en situasjon hvor solvenskapitalen reduseres til et nivå som gjør det kritisk for selskapet

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for at verdien på selskapets eiendeler endres som følge av svingninger i markedspriser, for eksempel aksjekurser, renter, valutakurser og eiendomspriser.

Investeringsstrategien legger til grunn at selskapets midler til enhver tid forvaltes på en veloverveid og varsom måte, og resultatmål settes basert på kriteriene; sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning. Det er derfor etablert konkrete rammer for å sikre spredt allokering på aktivaklasser.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres i denne sammenheng som risikoen for at en motpart ikke har evne eller vilje til å overholde sine betalingsforpliktelser når den forfaller.

Selskapet er eksponert for motpartsrisiko mot reassurandører og banker. I en viss utstrekning eksisterer også motpartsrisiko i forhold til selskapets kundefordringer. Motpartsrisiko knyttet til investeringsporteføljen er inkludert i markedsrisikoen.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen i Møretrygd er i all hovedsak knyttet til risikoen for at selskapet ikke kan møte erstatningsforpliktelser ovenfor kunder. Ut over dette innebærer likviditetsrisikoen at selskapet ikke evner å møte andre plikter rettidig; det være seg oppgjør til reassurandører, leverandører, ansatte eller andre interessenter.

Det er viktig for Møretrygd at oppgjør til kunder skjer rettidig. Selskapet har definert en likviditetsportefølje som i omfang er ment å dekke alle selskapets løpende forpliktelser, herunder skadeoppgjør til kunder. En stor

andel av likviditetsporteføljen er plassert i likvide bankprodukter, mindre deler i bankprodukter med moderate bindinger.

Selskapet har avtalt "Simultaneous payment clause" i sine reassuransekontrakter. Det innebærer at oppgjør fra en reassurandør forfaller samtidig med at kunden skal ha oppgjør fra Møretrygd. Dette reduserer likviditetsrisikoen ved større erstatningsutbetalinger.

Selskapet mener dermed å ha god kontroll på likviditetssituasjonen og at likviditetsrisikoen ligger godt innenfor håndterbare rammer.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risiko for økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av svikt i interne rutiner eller prosesser, menneskelige feil eller systemfeil.

I selskapets ORSA-prosess defineres operasjonelle risikoforhold med betydning for selskapet. I tillegg beskrives hvordan selskapet skal møte risikoene, samt hvilke internkontrolltiltak som fungerer rundt risikoene.

Verdsetting for solvensformål

Solvens II-regelverket har som overordnet prinsipp at både eiendeler og forpliktelser skal måles til virkelig verdi. Kapittelet om verdsetting tar for seg hvordan selskapet har satt opp Solvens II balansen og ordinær regnskapsmessig balanse. Det er gjort rede for vesentlige forskjeller mellom de ulike verddivurderingene og hvilke sentrale forutsetninger som ligger til grunn for beregningene. Tilgjengelig solvenskapital framkommer slik:

Solvenskapital	31.12.2017
Eiendeler	590 280 251
Gjeld og forpliktelser	236 790 772
Tilgjengelig solvenskapital	353 489 479

Kapitalstyring

Møretrygd har en solid finansiell plattform som er opparbeidet over mange år. Selskapet har en sterk markedsposisjon innenfor sjøforsikring på Sunnmøre og omkringliggende områder. I tillegg er selskapets kundeportefølje innen landbaserte segmenter i vekst.

Målsettingen for selskapets solvenskapital er å opprettholde et nivå over tid som i en ratingprosess ville resultert i AAA-rating. Med dette som grunnlag har selskapet lagt til grunn at det ikke vil iverksette spesielle tiltak for å sikre eller bedre solvenskapital og soliditet før selskapets solvensmargin faller under 200 %.

Følgende tabell viser distribusjonen i selskapets solvenskapitalkrav:

Risikomoduler	31.12.2017
Markedsrisiko	42 094 964
Motpartsrisiko	18 558 283
Forsikringsrisiko, skade	55 159 853
Diversifiseringseffekt	÷ 28 079 699
Sum Basis Solvenskapitalkrav	87 733 865
Operasjonell risiko	4 892 230
Tapsabsorberende evne, utsatt skatteeffekt	÷ 19 719 945
Totalt Solvenskapitalkrav	72 906 150

Selskapet oppfyller målet for solvensmargin med svært god margin. Solvensmarginen var på 485 % pr. 31.12.2017.

A. VIRKSOMHET OG RESULTATER

A.1 Virksomhet

- Selskapets navn er **Møretrygd Gjensidig Forsikring** og selskapsformen er Gjensidig Selskap (GS)
- Organisasjonsnummer: 838 797 172
- Selskapet er under tilsyn av **Finanstilsynet**, Revierstredet 3, Postboks 1187 Sentrum 0107 Oslo
- Selskapets eksterne revisor er **PricewaterhouseCoopers AS**, Sjømannsvegen 14, 6008 Ålesund v/Oddvar Sandnes

A.1.1 Virksomhetens forretningsområde

Møretrygd er et skadeforsikringselskap som i hovedsak opererer i Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane.

Selskapet har konsesjon innen flg. skadeforsikringsbransjer:

1. Ulykke
  2. Sykdom
  3. Landkjøretøy
  6. Fartøy
  7. Godstransport
  8. Brann- og naturskader
  9. Eiendom og eiendeler
  10. Ansvar, landkjøretøy
  12. Ansvar, fartøy
  13. Alminnelig ansvar
  16. Div. økonomiske tap
  17. Rettshjelpsforsikring
  18. Assistanse
- I.a) (1) Kapitalforsikring til utbetaling ved død
I.c) Uføreforsikring

A.2 Forsikringsresultat

Møretrygd er i en vekstfase, spesielt innenfor landbasert forsikring. Med det som utgangspunkt bygger selskapet opp kundeporteføljen, og legger fundamentet for en langsiktig satsing i markedet. Basert på denne strategien ansees forsikringsresultatet å være tilfredsstillende – også for regnskapsåret 2017.

Nøkkeltall fra resultatregnskapet	2017	2016
Opptjente bruttopremier	135 032 239	126 064 285
Premieinntekt for egen regning	27 444 211	27 316 539
Erstatningskostnader for egen regning	26 556 161	25 513 517
Resultat av teknisk regnskap	- 8 239 154	- 7 968 057

For regnskapsåret 2017, fordeler de viktigste resultatkomponenter seg slik etter bransjer:

Premieinntekter	Marin	Motor, ansvar	Motor, øvrig	Brann/ kombinert	Øvrige	Sum
Opptjente bruttopremier	65 860 189	8 948 478	17 090 614	37 453 876	5 679 084	135 032 241
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier	62 626 165	7 022 832	13 412 984	20 326 797	4 199 251	107 588 029
Sum premieinntekt for egen regning	3 234 024	1 925 646	3 677 630	17 127 079	1 479 833	27 444 211

Erstatningskostnader	Marin	Motor, ansvar	Motor, øvrig	Brann/ kombinert	Øvrige	Sum
Brutto erstatningskostnader	47 810 063	5 896 834	17 436 800	32 574 376	6 885 514	110 603 587
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader	39 090 204	4 748 436	13 958 706	20 517 153	5 732 928	84 047 427
Sum erstatningskostnader for egen regning	8 719 859	1 148 398	3 478 094	12 057 223	1 152 586	26 556 160

Tilnærmet all premie er knyttet til selskapets primære geografiske nedslagsfelt; Nordvestlandet.

A.3 Investeringsresultat

Selskapets kapitalbase er en viktig for å støtte og utvikle selskapets hovedaktiviteter; forsikringsvirksomheten. Den overordnede målsettingen for investeringsaktivitetene er at selskapet skal bygge soliditet med svært lang tidshorison.

Styret i Møretrygd behandler og vedtar selskapets Risikopolicy minimum årlig. Risikopolicyen definerer innretningen på selskapets kapitalforvaltning, gitt den samlede risikoprofilen, selskapets definerte risikotoleranse og samlede kapitalstatus. Policyen tar også hensyn til at kapitalbasen skal dekke forsikringsforpliktelsene, og at den er tilstrekkelig likvid til å kunne møte selskapets løpende forpliktelser rettidig.

Selskapets definerte investeringer utgjorde ved årsskiftet 363,7 mill. kroner, hvorav finansielle investeringer utgjorde 340,7 mill. kroner og egenbenyttede eiendommer utgjorde 23,0 mill. kroner. Resultatet fra finansielle investeringer utgjorde 24,2 mill. kroner, noe som tilsvarer en avkastning på 7,4 % av gjennomsnittlig forvaltet kapital i investeringsporteføljen i 2017. Samlet Ikke-teknisk resultat utgjorde 21,6 mill. kroner.

NETTO INNETEKTER FRA INVESTERINGER	2017	2016
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	9 292 083	9 896 688
Netto driftsinntekt fra eiendom	-1 715 807	-2 576 928
Verdiendringer på investeringer	-4 509 901	3 898 136
Realisert gevinst og tap på investeringer	20 600 463	11 720 044
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader	-2 133 557	-2 259 716
Sum netto inntekter fra investeringer	21 533 281	20 678 224

Det er relativt små resultatforskjeller mellom 2017 og 2016. Renteporteføljen og eiendommene leverer noe bedre resultater i 2017 enn i 2016, mens resultatet fra aksjeklassen er noe svakere i 2017.

A.4 Resultat fra øvrig virksomhet

Møretrygd har ingen annen aktivitet.

A.5 Andre opplysninger

Møretrygd har moderat premieinntekter og derfor begrenset forsikringsteknisk utligning. Det kan føre til svingninger i det tekniske resultatet fra år til år. Regnskapsåret 2017 preges blant annet av økning i skadeutbetalinger på tidligere års hendelser innen Bedriftssegmentet, samt en husbrann i Privatsegmentet.

B. SYSTEM FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Selskapets policy for risikostyring og internkontroll anviser hvordan selskapet innretter risikostyringen og internkontrollen i selskapet. Systemet dekker selskapets daglige styringsbehov og møter samtidig forutsetningene lagt i finansforetaksloven med tilhørende forskrifter.

B.1 Generelle opplysninger om systemet for risikostyring og internkontroll

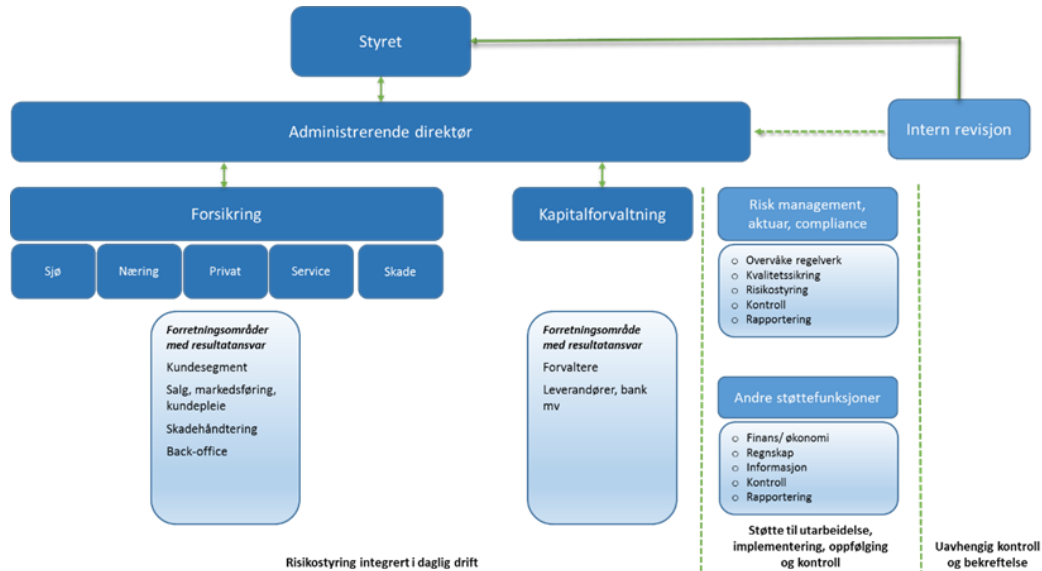
Risikovurderinger gjennomføres i hele selskapet, og selskapets faktiske risikoeksponering skal til enhver tid være innenfor rammene av den styrevedtatte risikotoleransen. Lederne av selskapets forretningsområder er ansvarlige for at risikovurderinger gjøres i henhold til retningslinjer, og samtidig ansvarlig for at det eksisterer rutiner og kontroller som sikrer hensiktsmessig internkontroll.

B.1.1 Selskapsstruktur

Styret er ansvarlig for at selskapet er forsvarlig organisert og at det etableres tilpassede styrings- og kontrollsystemer. Et samlet styre utgjør selskapets risikoutvalg, og styret er derved ansvarlig for å overvåke og styre selskapets samlede risiko, og jevnlig vurdere om selskapets styrings- og kontrollsystem er tilpasset selskapets risikonivå og kompleksitet.

Administrerende direktør er ansvarlig for å etablere et system for internkontroll og risikostyring på alle nivåer i Møretrygd. Administrerende direktør er ansvarlig for at styret er orientert om hovedtrekkene i foretakets risikostyring og internkontroll.

Selskapets linjeledere er ansvarlige for å etablere et godt system for internkontroll i egen virksomhet. Linjelederne skal sikre at virksomheten innrettes slik at risikovurdering er en naturlig del av medarbeidernes daglige arbeidsoppgaver, og fremme en kultur som muliggjør effektiv og god interkontroll.

Møretrygds styre er selskapets øverste beslutningsorgan mellom årlige generalforsamlinger. I henhold til vedtektene fungerer et samlet styre som selskapets revisjonsutvalg, og det er også besluttet at et samlet styre utgjør selskapets risikoutvalg.

Selskapets ledelse består av administrerende direktør, økonomidirektør og markedsdirektør. Ledelsen støttes av en utvidet ledergruppe hvor lederne for forsikringsområdene, service, skade, IT og compliance inngår.

Administrerende direktør har det daglige totalansvaret for selskapet, og er spesielt ansvarlig for strategisk analyse, å utarbeide selskapets strategiske dokumenter og iverksette prosesser med formål å realisere valgte strategiske prosjekter. Markedsdirektør er ansvarlig for operative resultater innenfor forsikringsvirksomheten, mens økonomidirektør er ansvarlig for den operative oppfølgingen av investeringsaktiviteten.

Løpende strategiske og taktiske beslutninger innenfor rammen av den styretvedtatte strategiplanen som gjelder forsikringsvirksomheten, tas normalt i selskapets ledelse. Strategiske og taktiske beslutninger innenfor rammen av den styretvedtatte strategiplanen som gjelder investeringsaktiviteten, tas normalt i selskapets investeringskomite. I investeringskomiteen inngår administrerende direktør og økonomidirektør.

I forhold til løpende styring og kontroll av risiko, består førstelinjeforsvaret av administrerende direktør og ledere av forretningsområdene, avdelingsledere, samt ansatte som står for den daglige operasjonelle driften i forretningsområdene. Andrelinjeforsvaret står risikostyrings-, compliance- og aktuarfunksjonene for, i tillegg til stabs-/ støttefunksjoner i selskapet. Internrevisor utgjør selskapets tredelinjeforvar.

Førstelinjeforsvaret rapporterer sine løpende observasjoner i linjen. Dersom observasjonenes art ikke krever behandling i selskapets ledelse, håndteres og forbedres prosesser der. Som støtte i det løpende forbedringsarbeidet er etablert en Hendelsesdatabase og en Klagedatabase. Disse databasene er tilgjengelige for andrelinjeforsvaret, og i tillegg skal førstelinjeforsvaret underrette nøkkelfunksjonene om hendelser som kan være av interesse for deres arbeid.

Selskapets nøkkelfunksjoner rapporterer til administrerende direktør, som vanligvis tar meldte saker til drøfting i selskapets ledelse. Videre kan nøkkelfunksjonene rapportere direkte til selskapets styre.

Tredjelinjeforsvaret er et av de viktigste verktøyene styret har for å sikre en tilpasset og god risikostyring i selskapet. Styret vedtar en årlig plan for internrevisors arbeid, og arbeidet realiseres gjennom et samspill mellom internrevisor og selskapets administrasjon. Tredjelinjeforsvaret rapporterer sine funn direkte til styret.

B.1.2 Risikostyringsfunksjonen

Møretrygd har etablert en uavhengig kontrollfunksjon med ansvar for risikostyring. Funksjonen dekkes av selskapets økonomidirektør. Fordelen med organiseringen er at funksjonen kjenner selskapets risikoprofil inngående, og kan målrette sitt arbeid på en treffsikker måte. Det kan være utfordringer knyttet til funksjonens uavhengighet og økonomidirektørens løpende arbeidsoppgaver. Selskapets styre har behandlet dette, og etablert ordninger som reduserer økonomidirektørs behov for å både delta i førstelinje- og andrelinjeforsvaret, spesielt har økonomidirektør ikke alene anledning til å påta selskapet risiko – verken innenfor forsikringsvirksomheten eller i kapitalforvaltningen.

Risikostyringsfunksjon har møterett i selskapets ledermøter, utvidede ledermøter og i andre fora den finner det rett å delta i. Videre leder funksjonen selskapets ORSA-prosess, samt fungerer som en ressurs inn mot forretningsområdenes arbeid med risikokartlegging, -håndtering og internkontroll.

Risikostyringsfunksjonen utarbeider en kvartalsvis risikorapport til styret og administrerende direktør. Videre har funksjonen en dialog med styret med formål å definere målsetting for kommende ORSA-prosess, samt holder løpende dialog med styret i forhold til framdrift i denne.

Kompetansen som kreves for å dekke stillingen er definert i selskapets Policy for risikostyring og internkontroll, og økonomidirektør fyller kravene.

B.1.3 Compliancefunksjonen

Møretrygd har etablert en uavhengig compliancefunksjon, og rollen dekkes av selskapets økonomisjef. Fordeler og utfordringer knyttet til valgt organisering er i hovedtrekk de samme som referert til for risikostyringsfunksjonen. Med henvisning til funksjonens uavhengighet, bestemmer selskapets godtgjørelsesutvalg (uten adm. direktør) compliancefunksjonens lønns- og arbeidsvilkår.

Compliancefunksjonens innsats reguleres av en styrevedtatt årsplan, og funksjonen detaljerer en gjennomføringsplan basert på denne. I tillegg har funksjonen løpende årvåkenhet knyttet til regelendringer mv i omgivelsene og selskapets håndtering av de eksterne lover og interne retningslinjer som gjelder for virksomheten. Eventuelle nyheter, brudd på bestemmelser eller lignende, funn fra arbeidet med årsplanen eller i det løpende arbeid for øvrig, rapporteres til selskapets styre i minimum kvartalsvise rapporter.

Compliancefunksjon har møterett i selskapets ledermøter, utvidede ledermøter og i andre fora den finner det rett å delta i. Videre deltar funksjonen i selskapets ORSA-prosess.

Funksjonen dekkes for tiden av økonomisjef som har revisorutdannelse og praksis fra revisjons- og regnskapsfunksjoner. Kompetansen som kreves for å dekke stillingen er definert i selskapets Policy for risikostyring og internkontroll, og økonomisjef fyller kravene.

B.1.4 Vesentlige endringer i styringssystemet

Selskapet har videreutviklet selskapets risikostyring og internkontrollsystem med formål å møte markedskrav til virksomhetsstyring og krav fastsatt i ny lov for finansforetak. I 2017 er bare mindre forbedringer implementert i selskapets styringssystem, og det arbeides løpende med å forbedre alle deler av selskapets styringssystem.

B.1.5 Godtgjørelsespolitikk

Selskapets ansatte er i hovedsak fast lønnet.

Selskapets godtgjørelsesutvalg legger fram forslag om administrerende direktørs lønns- og arbeidsvilkår for styret. Godtgjørelsesutvalget beslutter ellers lønns- og arbeidsvilkårene for øvrige medlemmer av ledelsen, samt for personer med roller knyttet til nøkkelfunksjonene. Hovedprinsippet for selskapets avlønning er fast lønn.

Selskapet har etablert en generell årlig bonusordning for alle ansatte i selskapet, basert på måloppnåelse innen bestemte områder. For tiden utgjør vekst i premieinntekt og skadeandel hoveddelene av ordningen. Bonusordningen er begrenset oppad til 1,5 månedslønner. Administrerende direktør er ikke omfattet av ordningen.

Rådgivere innen bedrift- og privatmarkedet har i tillegg til fastlønn en individuell variabel lønn basert på vekst i portefølje og porteføljestørrelse. Denne er begrenset til 1,5 månedslønner, og 5 personer er omfattet av ordningen ved utgangen av 2017.

Møretrygds ansatte har en generell innskuddspensjon som er likelydende for alle ansatte i selskapet. Selskapets er medlem av Finans Norge og har som en konsekvens av tariffavtalen med Finansforbundet adgang til AFP fra fylte 62.

B.2 Krav til egnethet

B.2.1 Prinsipper for egnethet

I Møretrygd inngår følgende i en løpende egnethetsvurdering:

- Styremedlemmer
- Administrerende direktør
- Personer som inngår i selskapets ledelse
- Personer som innehar rolle knyttet til nøkkelfunksjonene

Dersom en person ansettes eller tildeles en rolle med faktisk lederansvar, eller får vesentlig påvirkning på selskapets risikotaking eller finansielle stilling, vil vedkommende også bli egnethetsvurdert.

Samtlige av disse skal på individuelt grunnlag, samt som en del av et kollegium, vurderes i forhold til hvilke kvalifikasjoner, kunnskap og relevant erfaring de besitter. Formålet er å sikre at selskapet utvikles og styres på en profesjonell måte.

Alle personer som egnethetsvurderes skal oppfylle krav til ren vandel i forhold til lovbestemmelser som har relevans for rollen og forsikringsselskap/ finansforetak.

Styret skal samlet fylle følgende kriterier:

- Kjennskap og erfaring med forsikring- og finansielle markeder
- God forståelse av selskapets forretningsstrategi og –modell
- Kjennskap til og erfaring med selskapets styringssystem, inkludert risikostyrings- og internkontrollsystem
- Kjennskap til og forståelse av finansielle og forsikringsmatematiske analyser
- Kjennskap til og forståelse av regulatorisk rammeverk og krav som selskapet er underlagt

Medlemmer av selskapets ledelse skal fylle følgende kriterier:

- Relevant utdanning
- Erfaring fra forsikringsbransjen eller ledelse av andre selskap
- Ledelseserfaring
- Kjennskap til det norske forsikringsmarkedet
- Kjennskap til finansielle markeder

Risikostyringsfunksjonen betraktes besatt av egnet person når denne innehar relevant utdanning på høyere nivå, kjennskap og erfaring med enkel modellering, kapitalforvaltning og forsikring. Personen må også ha en dyp forståelse av selskapets forretningsmodell, risikoprofil og forretningsmiljø.

Compliancefunksjonen betraktes besatt av egnet person når denne innehar høy grad av bevissthet og forståelse for regelverket som selskapet opererer under. Personen skal evne å fange opp regelendringer raskt, forstå konsekvensen for Møretrygd og bidra til at selskapet og funksjonen tilpasser seg endringer uten forsinkelser. Personen må også forstå selskapets forretningsmodell og -miljø.

Aktuar betraktes som skikket når personen har relevant utdanning på høyere nivå og erfaring med skade-forsikring, reassurans og relevant regelverk. Aktuar skal ha forståelse av selskapets forretningsmodell, risiko-profil og forretningsmiljø.

B.2.2 Egnethetsprosessen

Administrerende direktør gjennomgår årlig selskapets ansatte og deres ansvarsområder, for å vurdere om noen skal tilføyes eller fjernes fra listen over de som skal inngå i egnethetsvurderingene. Tilsvarende vurdering foretas ved opprettelse av nye funksjoner/ stillinger i selskapet.

Dersom nye personer regnes som omfattet av egnethets- og skikkekrevningene, skal det fylles ut et eget kompetanse- og erfaringsskjema for å kontrollere disse opp mot egnethetskravene. Formell utdanning og tidligere arbeidserfaring skal dokumenteres, og kontrolleres og verifiseres i etterkant. I tillegg skal det fremlegges politiattest som er relevant i forhold til stillingen som skal besettes.

Administrerende direktør skal også gjøre en årlig vurdering om personene på listen fremdeles tilfredsstillende kravene til egnethet og skikkekhet, hensyntatt endringer i selskapet, stillingens innhold og kompleksitet, samt i finansielle markeder og forsikringsmarkedene.

Følgende situasjoner kan potensielt utløse en ekstraordinær vurdering av egnethet og skikkekhet:

- Endrede arbeidsoppgaver; endring i ansvar og myndighet
- Endring av organisering; endring i ansvar og myndighet
- Økt arbeidsbelastning, slik at muligheten for å utføre arbeidsoppgavene på en tilfredsstillende måte er redusert
- Når det er grunn til tro at en ansatt ikke fyller rollen på en god nok måte
- Fare for interessekonflikter, eksempelvis ved endring av belønningsprinsipper; innføring eller utvidelse av resultatbasert lønn

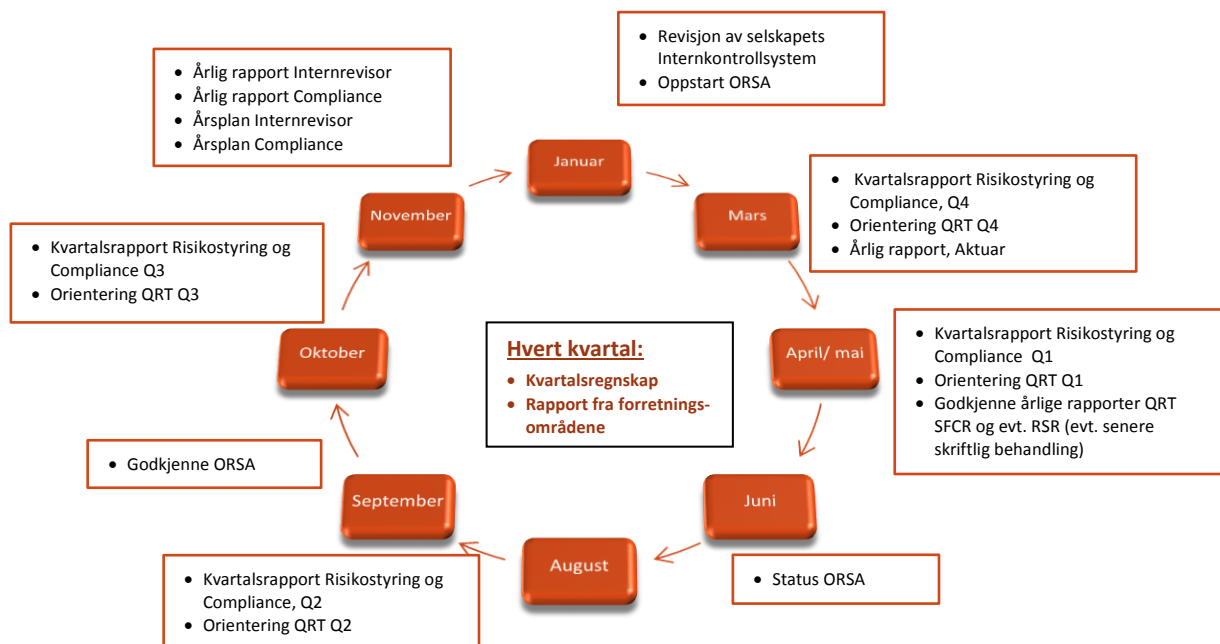
Følgende situasjoner kan føre til at selskapet skal revurdere sine krav til egnethet og skikkekhet:

- Vesentlig endring i selskapets organisasjonsstruktur, ansvarfordeling el.l.
- Innføring av nye produkter, eller vesentlig endring av eksisterende produkter
- Utvidelse av investeringsmandat
- Vesentlige endringer i regulatoriske forhold

B.3 Risikostyringsystemet, herunder egenvurderingen av risiko og solvens

B.3.1 Risikostyringsystemet

Følgende illustrerer selskapets rullerende risikostyringsprosess, og angir tidspunkt for behandling i selskapets styre:

B.3.2 Egenvurderingen av risiko og solvens – ORSA

Selskapets årlige prosess for egenvurdering av risiko og solvens (ORSA) er en viktig del av selskapets samlede risikostyring- og internkontrollsystem.

Prosessten gjennomføres minimum en gang pr. kalenderår. Den starter i selskapets styre i januar måned, da prosessens mål og innretning besluttet. Tidlig i prosessen fastsetter styret selskapets mål for solvenskapitalen og definerer risikotoleranse for selskapet samlet og pr. definerte risikoområde.

I neste fase defineres alle viktige risikoer selskapet står, eller kan stå, ovenfor. Denne delen av prosessen startes på lavest mulig nivå i organisasjonen og gjennom arbeidet bygges opp et risikokartotek for selskapet.

Med utgangspunkt i overordnet kapitalmål og risikotoleransen som spesifiseres i ORSA-prosessen, og resultatet av risikokartleggingen, avklares hvordan hver enkelt risiko skal håndteres. I dette vil inngå en evaluering av forbedringer i forhold til risikovurderinger, alternative konklusjoner som kan trekkes etter at risikovurderinger er utført, samt hvilke kontrolltiltak som er relevante.

Etter at beslutning om hvordan risikoene skal håndteres er utført, etableres en metode for å beregne risikoens kapitalkrav. Resultatene kan stresstestes, slik at selskapet med rimelig grad av sikkerhet kan anta at selskapets overordnede kapitalmål nås.

Vurderingene i ORSA-prosessen er framoverskuende, og tar utgangspunkt i selskapets strategiske dokumenter. Analyser, funn og konklusjoner fra ORSA-prosessen vil være ett av flere utgangspunkt når selskapets strategi evalueres og besluttet.

Stresstesten gjennomføres også i et framoverskuende perspektiv, slik at selskapet med rimelig grad av sikkerhet også kan anta at selskapets overordnede kapitalmål oppnås i fremtiden.

B.3.3 Styregodkjenning av ORSA

Styret i Møretrygd har rollen som selskapets risikoutvalg, og deltar samlet i alle faser av ORSA-prosessen. Oppstart skjer i januar måned med definering av mål og fokusområder for kommende prosess. Styret følger opp prosessens framdrift fortløpende i påfølgende styremøter, og drøfter og beslutter aktuelle framlegg.

Internrevisor kan kvalitetssikre selskapets ORSA-prosess, samt innholdet i rapporten, i forhold til regulatoriske krav og interne mål for prosessen, i forkant av styrets endelige godkjenning.

Et samlet styre godkjenner selskapets endelige ORSA-rapport, normalt i september hvert år. Umiddelbart etter styrets vedtak oversendes rapporten til Finanstilsynet.

B.3.4 Fastsettelse av solvensbehov

Møretrygds mål for solvenskapitalen tar utgangspunkt i at selskapet er avhengig av tillit fra markedet, herunder kunder, banker, reassurandører og forsikringsmeglere.

Møretrygds styre har satt som mål at selskapet skal framstå med en soliditet som ville gitt AAA-rating hos seriøse ratingbyråer. Det legges til grunn at en bufferkapitalutnyttelse bedre enn 50 % tilfredstiller dette. Siste ORSA viser en bufferkapitalutnyttelse på 32 %, mens den regulatoriske beregningen pr. 31.12 2017 gir en bufferkapitalutnyttelse på om lag 21 %.

Styret baserer seg på at tilgjengelig solvenskapital dekker selskapets behov på både kort og lengre sikt. I tråd med regelverket har styret utarbeidet en aksjonsplan som kan iverksettes ved behov.

B.4 Internkontrollsystem

Risikovurderinger utføres i det daglige arbeidet i hele selskapet. Det er ledere av selskapets forretningsområder som er ansvarlig for at risikovurderingene innenfor sitt ansvarsområde gjøres på en tilstrekkelig måte, og er videre ansvarlig for at det eksisterer rutiner og kontroller. Formålet er å sikre rimelig grad av sikkerhet for at forretningsområdene oppnår sine mål, innenfor rammen av de definerte risikorammer.

Møretrygds internkontroll skal være et effektivt verktøy for å avklare om selskapet utvikler seg i samsvar med målene og opprettholder og forbedrer prestasjoner. Internkontrollen skal være en reell drivkraft for selskapets ønskede utvikling, og bidra til at utviklingen skjer innenfor rammen av de risikonivåer styret har definert.

Internkontrollen skal bidra til å sikre:

- Målrettet og effektiv drift
- Pålitelighet av, og tilgjengelighet til informasjon
- Etterlevelse av lover, regler og retningslinjer

Robustheten til selskapets internkontrollsystem måles ved at samtlige av følgende elementer fungerer godt hver for seg og samlet:

- Kontrollmiljøet
- Risikovurderinger
- Kontrollaktiviteter
- Ledelsens oppfølging

Kontrollmiljøet

Møretrygd arbeider aktivt for at det interne kontrollmiljøet er tilpasset selskapets behov. Et godt kontrollmiljø kjennetegnes ved at det er kultur for god risikohåndtering. Det skal sikres ved å målrette arbeidet for at samtlige medarbeidere har holdninger, etiske verdier og kompetanse i tråd med selskapets vedtatte verdier, kundeløfter, policyer og fastlagte prosedyrer. En forutsetning for å lykkes er at forventningene til arbeidsflyten er godt kommunisert, organiseringen av arbeidet gir klare roller, ansvar og myndighet og at det eksisterer en bevisst ledelsesfilosofi for alle deler av selskapet.

Risikovurderinger

Risiko defineres som sannsynligheten for at en hendelse inntreffer, sett opp mot konsekvensen det har for selskapet. Risikovurdering blir en dynamisk og gjentagende prosess, som skal ligge som et integrert ledd i alle typer prosesser i selskapet.

En framoverskuende ORSA-prosess er et viktig verktøy for å identifisere risikoer og bestemme hvordan de ulike risikoene skal håndteres, konf. kapittel B.3.2.

Kontrollaktiviteter

Kontrollaktivitetene fokuserer på, og avgrenses i forhold til, arbeidsprosesser som har høyest risiko. Formålet med kontrollaktivitetene er å sikre at rutiner og systemer som er kritiske for sikker drift og selskapets måloppnåelse fungerer som forutsatt.

Kontrollaktivitetene er forebyggende eller avdekkende av natur og kan omfatte en rekke ulike manuelle og automatiserte aktiviteter som for eksempel autorisasjoner og godkjenninger, verifikasjoner, avstemminger og analyser. Aktiviteten benyttes til å forbedre selskapets prosesser og øke kvaliteten i vurderingene som gjøres.

Ledelsens oppfølging

Ledere på alle nivå har, sammen med ansatte, ansvar for at informasjonsflyt og kommunikasjon skjer slik at internkontrollen kan fungere godt.

Videre er ledelsens holdning og atferd knyttet til internkontroll avgjørende for hvor godt internkontrollsystemet kan fungere. Ledelsen må påse at resultater fra internkontrollen blir fulgt opp, og forbedringsprosesser blir initiert.

Selskapets styre besluttet at compliancefunksjonen i 2017 skal fokusere på ledelsens holdninger og atferd i den sammenheng. "Tonen fra toppen"; i hvilken grad fremmer ledelsen en positiv bedriftskultur for risiko- og internkontroll.

Selskapet skal årlig evaluere internkontrollsystemet. Hvert enkelt forretningsområde er ansvarlig for å gjennomføre vurderingen, mens administrerende direktør er ansvarlig for å lede og koordinere prosessen.

Gjennomgangen skal blant annet vurdere:

- Effektiviteten og omfanget av kontroller i avdelingens prosesser
- Etterlevelse av rutiner og prosedyrer
- Hensiktsmessige rapporteringslinjer

Leder av hvert forretningsområde oppsummerer funn og forbedringspotensialet som er avdekket under gjennomgangen i en egen rapport. Rapporten skal i tillegg inneholde leders overordnede vurdering av risikovurderinger og internkontroll som utføres i eget forretningsområde. Administrerende direktør skal samle rapportene i en felles rapport til styret, som også skal inneholde administrerende direktør sin overordnede vurdering av risikostyring og internkontroll i selskapet.

Styret behandler normalt rapporten på første styremøte etter at den er ferdig. Styret gir tilbakemelding på tiltak, samt føringer på forbedringer i risikostyrings- og internkontrollsystemet. Administrerende direktør er ansvarlig for å følge opp føringene styret gir, samt rapportere fremdriften i dette arbeidet.

Selskapets compliancefunksjon har det operative ansvaret for å vurdere og rapportere hvorvidt selskapets løpende opplegg for internkontroll er hensiktsmessig. Alle brudd på rutiner eller retningslinjer skal rapporteres til compliancefunksjonen. For øvrig vises til kapittel B.1.3 over.

B.5 Internrevisjonsfunksjonen

Møretrygd har etablert en ordning med helt uavhengig internrevisjonsfunksjon. Funksjonen er ansvarlig for å undersøke og evaluere hvordan selskapets internkontrollsystem og øvrige styringssystemer fungerer. Internrevisjonen skal gi styret analyser, vurderinger og anbefalinger med basis i de konklusjoner som kan trekkes fra gjennomførte aktiviteter.

I styremøtet i november/ desember drøfter og vedtar selskapets styre en årlig revisjonsplan som spesifiserer internrevisors fokusområder den neste aktivitetsperioden. Revisjonsplanen skal påse at internrevisor gjennomgår alle vesentlige risikoområder innen rimelig tid.

Basert på den styrevedtatte årsplanen forbereder internrevisor hvert enkelt prosjekt på en revisjonsfaglig god måte, herunder skal mål for prosjektet og en oversikt over arbeidet beskrives. Selve revisjonen gjennomføres

ved besøk, via videokonferanse eller på annen egnet måte. Internrevisjonen har tilgang til all intern dokumentasjon og annet materiale funksjonen finner nødvendig for å gjennomføre sin revisjon.

Internrevisjonsfunksjonen kan også gjennomføre revisjoner som ikke fremgår av revisjonsplanen, når det anses å være nødvendig.

På grunn av Møretrygds størrelse er det uhensiktsmessig å etablere en helt uavhengig internrevisjonsfunksjon internt i selskapet. Styret har derfor inngått avtale med revisjonsselskapet KPMG. Styret mener at internrevisor framstår som fri fra påvirkning som kan påvirke evnen til å gjennomføre oppgavene på en objektiv, rettferdig og uavhengig måte. Internrevisor har også kompetanse til å utøve sitt oppdrag på eget initiativ, og uhindret rapportere sine funn og vurderinger til styret.

B.6 Aktuarfunksjonen

Aktuarfunksjonen er ansvarlig for å beregne erstatningsansvaret som ligger til grunn for de forsikringstekniske avsetninger, herunder vurdere om avsetningene er tilstrekkelige.

Møretrygds størrelse gjør at det er uhensiktsmessig å ha egen ansatt aktuar. Styret har derfor inngått avtale om kjøp av aktuarterjenester av Zabler-Neuhaus AS. I tillegg har selskapet engasjert en uavhengig utøvende aktuar.

Aktuaren rapporterer til selskapets ledelse, og leverer minimum årlig en skriftlig rapport som framlegges for administrasjonen og selskapets styre. I rapporten redegjøres for alle arbeidsoppgaver og analyser som er utført, resultatet av disse og eventuelle anbefalinger som følger av arbeidets funn.

Ut fra etablert ramme, framstår aktuarrollen som uavhengig og i tillegg ansees kompetansekravet som dekket.

B.7 Utkontraktering

Møretrygd er et skadeforsikringsselskap av moderat størrelse, og det er naturlig å utkontraktere deler av virksomheten til eksterne leverandører, framfor å tilsette spesialistfunksjoner i egen organisasjon. Selskapet har utarbeidet retningslinjer for hvordan utkontraktering av kritiske og viktige funksjoner skal håndteres.

Som kritiske og viktige funksjoner eller oppgaver defineres funksjoner eller oppgaver som kan ha vesentlig påvirkning på selskapets finansielle stilling eller risikotagning, eventuelt er kritiske i forhold til at selskapets operative drift opprettholdes.

Følgende elementer vurderes forut for at kontrakt om utkontraktering av vesentlige funksjoner inngås:

- Leverandørens finansielle stilling
- Faglig kompetanse; både interne ressurser og hos leverandør
- Kontrollmiljø; i hvilken grad eksisterer kapasitet for å sikre kontroll/ etterlevelse av kontrakt internt i Møretrygd og hos leverandør
- Mulighet for interessekonflikter internt hos leverandøren og mellom selskapet og leverandøren
- Leverandørens kapasitet
- Om leverandøren har de nødvendige regulatoriske tillatelser til å levere funksjonen/ tjenesten

Krav til omfang tilpasses funksjonen som utkontrakteres, og kontraktene evalueres årlig.

B.7.1 Utkontrakterte deler av virksomheten

Følgende kritiske funksjoner er utkontraktert pr. 31.12 2017:

Operasjonell aktivitet	Tjenesteleverandør	Ansvarlig for oppfølging
Aktuarterjenester	Zabler-Neuhaus AS v/ Walther Neuhaus	Økonomidirektør
Internrevisor	KPMG AS	Styret
Skadebehandling kompliserte skader	Van Ameyde	Skade- og produksjef

B.8 Andre opplysninger

B.8.1 Vesentlige transaksjoner

Det har ikke vært vesentlige transaksjoner mellom selskapet og ansatte i perioden. Det har heller ikke vært vesentlige transaksjoner med styrets medlemmer, med unntak av at et styremedlem leder et selskap som har mottatt en skadeutbetaling i 2017. Dette er normalt for et gjensidig selskap, der kundene er representert i styret.

C. RISIKOPROFIL

C.1 Forsikringsrisiko

Møretrygd er eksponert for forsikringsrisiko innenfor skadeforsikring. Forsikringsrisikoen består av følgende risikotyper: premie- og reserverisiko, avgangsrisiko, katastroferisiko.

C.1.1 Eksponering mot forsikringsrisikoen

Premierisiko

Feilprising, at premiene ikke er tilstrekkelige til å dekke skader og kostnader.

Reserverisiko

Feil avsetninger, at avsetningene ikke er tilstrekkelige til å dekke kjente og ukjente skader. Dette inkluderer også skader som blir meldt senere (IBNR).

Avgangsrisiko

Risiko for at forsikringsavtaler ikke løper/ blir fornyet som forutsatt.

Naturkatastroferisiko

Storstorm og andre større naturskadehendelser.

Konsentrasjons-/ katastroferisiko

Selskapets forsikringsportefølje er til en viss grad preget av geografisk konsentrasjon.

C.1.2 Risikoreducerende tiltak

Premierisiko

Premie- og skadebildet overvåkes kontinuerlig, slik at feilprising skal unngås eller oppdages tidlig. Det er innenfor forretningsområdene Sjø og Bedrift hvor enkeltrisikoen er høyest, og selskapet besitter dyp kompetanse knyttet til denne underwritingaktiviteten. Sannsynligheten for vesentlig feilprising eller for lave premier over tid ansees for å være lav. Tett overvåkning og raske korreksjoner ved behov, vil også resultere i at konsekvensene vil være moderate.

Reserverisiko

Det fokuseres på tilstrekkelige og riktige saksavsetninger og IBNR avsetninger. IBNR beregnes av aktuar ut fra en konservativ risikovurdering. Der er en viss risiko for feil avsetninger, men selskapet har korthalet forretning og høy reassuransegrad, noe som gir lave konsekvenser av eventuelle feil. Erfaringsmessig ligger avsetningsresultatet innenfor moderate rammer.

Avgangsrisiko

Det fokuseres på å beholde kunder som ansees som gode risikoer. Alle oppsigelser vurderes individuelt og kunder kontaktes for å evaluere årsaken til at forsikringene skal opphøre/ ikke fornyes.

Naturskaderisiko

Denne risikoen er overført til Naturskadepoolen for eiendom, bygninger mv., og vi får dermed stor risikoavlastning ved at selskapet kun bærer sin relative andel av totalrisikoen i Norge. Risikoen er større for fartøy og kjøretøy, men er avlastet gjennom reassuransse.

Konsentrasjons- og katastroferisiko

Møretrygd benytter seg av reassuransse som et risikoreduserende instrument i relativt omfattende omfang. Det bidrar til å vesentlig dempe risikoen knyttet til at Møretrygd kan involveres i en situasjon med flere skader i samme hendelse (uvær, sammenstøt o.l.).

C.1.3 Risikosensitivitet

Selskapets risikosensitivitet er i utgangspunktet vurdert som følger

	Sannsynlighet	Konsekvens	Vesentlighet
Premierisiko	2	3	Middels
Avsetningsrisiko	3	2	Middels
Menneskeskapt risiko	1	3	Lav
Naturkatastroferisiko	1	4	Lav
Konsentrasjon/ katastroferisiko	3	4	Moderat
Samlet	2	3	Middels

C.1.4 Stresstesting

Selskapet har beregnet den maksimale forsikringsrisikoen til kr 68,9 mill og stresstestet denne i forbindelse med utarbeiding av siste ORSA.

Omvendt stresstest	Forsikringsrisiko
Tapspotensiale	68 900 000
Scenario	Flere fartøy involvert i samme hendelse
Kan dette skje?	Lite sannsynlig, reassuransseprogrammet er robust
Hvilke tiltak er det behov for?	Ikke behov for nye tiltak, men fortsatt påpasselig med kumulevurderinger

C.1.5 Sensitivitetsanalyse

Selskapet anses å komme i en situasjon med alvorlige solvensutfordringer dersom faktisk solvenskapital faller under den internt målsatte minimumsgrense; tilsvarende 65 % bufferkapitalutnyttelse. Dette utgjør et tap i følgende størrelsesorden:

Faktisk tilgjengelig bufferkapital	353 000 000
Intern minimumsgrense	123 550 000
Nødvendig tap	229 450 000

Styret vurderer at forsikringsrisikoen ikke kan bli så stor at selskapet skal komme i en situasjon hvor solvenskapitalen reduseres til et nivå som gjør det kritisk for selskapet

C.2 Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for at verdien på selskapets eiendeler endres som følge av svingninger i markedspriser, for eksempel aksjekurser, renter, valutakurser og eiendomspriser.

C.2.1 Metoder for å vurdere markedsrisikoen

Selskapet har vilje til å akseptere markedsrisiko med formål å oppnå tilfredsstillende avkastning på selskapets kapitalbase. Risikotoleransen er dels uttrykt ved at det langsiktige målet for avkastning er satt til 2 % over den årlige prisstigningen i Norge, og dels ved at markedsrisikoen maksimalt kan utgjøre 30 % av selskapets tilgjengelige kapital. Med utgangspunkt i selskapets langsiktige mål for avkastning, beslutter selskapets styre målsettingen på kort sikt i samband med selskapets planleggingsprosess, som inkluderer årlig ORSA-prosess, strategi- og budsjettprosess.

C.2.2 Eksposering mot markedsrisikoen

Styret i Møretrygd behandler og vedtar selskapets Risikopolicy minimum årlig. Risikopolicyen definerer innretningen på selskapets kapitalforvaltning, gitt den samlede risikoprofilen, selskapets definerte risikotoleranse og samlede kapitalsituasjon. Policyen tar også hensyn til at kapitalbasen skal dekke forsikringsforpliktelsene, og at den er tilstrekkelig likvid til å kunne møte selskapets løpende forpliktelser rettidig.

Høsten 2017 vedtok styret å justere selskapets risikopolicy gjennom å redusere allokeringmuligheten mot aktivaklassen aksjer, den av tillatte aktivaklasser som har høyest iboende risiko. Gjeldende investeringsstrategi ble vedtatt i styret primo 2018, et vedtak som i hovedsak representerte en videreføring av tidligere gitte rammer. Investeringsstrategien er etablert med erkjennelse av at risikoappetitten neppe møter det langsiktige avkastningsmålet fullt innenfor dagens lavrenteregime. For 2018 er avkastningsmålet for finansporteføljen satt til 3,3 % av gjennomsnittlig forvaltet investeringskapital, noe som betyr at investeringsstrategiens innretning sikter noe under det langsiktige målet.

Møretrygd har det vesentligste av sine plasseringer i bank, renteprodukter, aksjer og eiendom, og er således mest påvirket av svingninger i finansmarkedene og eiendomspriser, i tillegg til kreditt- og motpartsrisiko.

80 % av selskapets investeringer er knyttet til obligasjons- og pengemarkeds- og bankprodukter, mens om lag 13 % er knyttet til aksjeplasseringer i Norge og globalt og 6 % er knyttet til eiendommer. Det har medført at de primære markedsrisikokategoriene er aksjerisiko, samt kreditt-/ spreadrisiko knyttet til obligasjonsporteføljen. I tillegg representerer dette valutarisiko samt noe renterisiko.

Når det gjelder kredittspread, uttrykker det investorenes risikopåslag sammenlignet med risikofri rente. Økning i risikopremien påvirker verdien på obligasjonsporteføljen negativt. Spreadrisikoen er beregnet med utgangspunkt i de ulike rentepapirenes ratingklasse, hvor tapspotensialet er differensiert mellom de ulike ratingklassene.

Selskapets renterisiko uttrykkes som verditap på finansielle eiendeler ved renteøkning.

Selskapets aksjerisiko beregnes basert på eksponering mot aksjer og aksjefond i henhold til standardmodellen, uten utnyttelse av tillatte overgangsordninger.

Selskapets eiendommer er utsatt for eiendomsrisiko, noe som beregnes ut fra et verdifall på 25 % i standardmodellen.

I henhold til standardmodellen er selskapets eksponering mot markedsrisiko beregnet til å være 42,1 millioner kroner. Dette inkluderer diversifiseringseffekter mellom de ulike markedsrisikokategoriene på 15,5 millioner kroner.

C.2.3 Risikoreduserende tiltak

Ettersom selskapets kapitalforvaltning er viktig for selskapets resultat og finansielle stilling for øvrig, har området sterk grad av ledelsesfokus. Selskapet har organisert investeringsaktiviteten som et eget forretnings-

område ledet av selskapets administrerende direktør. Forretningsområdet har knyttet til seg en investeringskomite, med ansvar for saksforberedelser for strategiske drøftelser i styret, samt utøvelse av forvaltningen innenfor investeringspolicyens rammer mellom styrevedtak.

Møretrygd har videre knyttet til seg eksterne forvaltermiljøer som i stor grad forestår investeringsbeslutningene på daglig basis. Selskapets investeringskomite og samarbeidende forvaltere har minimum kvartalsvise møter for å drøfte mandatets innretning, risikoposisjoner, resultater av forvaltningen og framtid forventninger.

Den daglige oppfølgingen av forvaltningsmiljøet utføres av selskapets økonomidirektør.

C.2.4 Risikosensitivitet og stresstester

I hovedsak er det selskapets oppfatning at standardberegningene gir et tilfredsstillende bilde av selskapets markedsrisiko.

For aksjerisiko er det likevel utarbeidet en analyse der grunnlaget for riskobetraktningen representeres av maksimal tillatt eksponering mot aktivaklassen, gitt selskapets investeringsstrategi. Satsen for tapspotensial er satt til 50 %. Et slikt sensitivitetsanslag gir en økt eksponering tilsvarende 23 mill. kroner, noe som isolert sett vil løfte selskapets bufferkapitalutnyttelse til moderate 27 %.

Gjennom selskapets årlige ORSA prosess identifiseres risikoer selskapet er eller kan være eksponert for, og kapitalbehovet beregnes pr. definerte risiko. Kapitalbehovet beregnes både med utgangspunkt i selskapets risikoeksponering pr. skjæringstidspunktet og i en mer dynamisk 3 – 5 års ramme som tar hensyn til selskapets strategiske planer. I prosessen gjennomføres både stresstester og en sensitivitetstest (omvendt stresstest).

C.2.5 Prudent person prinsippet

Møretrygds plan for finanskapitalen legger i utgangspunktet sterk vekt på å sikre at midlene er tilstrekkelig likvide. Kapitalen er derfor delt i to porteføljer; en likviditetsportefølje og en investeringsportefølje. Selskapets styre målsetter nivået på selskapets investeringsportefølje minimum årlig, mens administrerende direktør beslutter overføring mellom porteføljene i perioden mellom styrebeslutningene.

Investeringsstrategien legger til grunn at selskapets midler til enhver tid forvaltes på en veloverveid og varsom måte, og resultatmål settes med utgangspunkt i kriteriene; *sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning*. Det er derfor etablert konkrete rammer for å sikre spredt allokering på aktivaklasser i selskapets investeringsstrategi. Dessuten er det lagt vekt på diversifisering og spredning gjennom oppsatte rammer for motparts-, kreditt- og renterisiko. Selskapets policy tillater i utgangspunktet bruk av derivater, men kun i den grad de reduserer risikoen. Handel med opsjoner er ikke tillatt.

Den konkrete forvaltningen av selskapets investeringsportefølje utøves primært av samarbeidende spisskompetansemiljøer. Oppfølgingen av disse utøves av selskapets investeringskomite. For å hindre mulige interessekonflikter, er det bl.a. definert retningslinjer for verdipapirhandel for investeringskomiteens medlemmer, og bestemmelser om at enhver som oppdager eller mistenker mulige interessekonflikter umiddelbart skal rapportere det til selskapets compliancefunksjon, som på sin side er ansvarlig for å iverksette nødvendige tiltak.

C.3 Kreditt-/ motpartsrisiko

Kredittisiko defineres i denne sammenheng som risikoen for at en motpart ikke har evne eller vilje til å overholde sine betalingsforpliktelser når den forfaller.

Selskapet er eksponert for motpartsrisiko gjennom reassuransavtalene i tillegg til selskapets bankplasseringer. I en viss utstrekning eksisterer også motpartsrisiko i forhold til selskapets kundefordringer. Motpartsrisiko knyttet til investeringsporteføljen er inkludert i markedsrisikoen beskrevet over.

C.3.1 Metoder for å vurdere motpartsrisikoen

Styret aksepterer moderat motpartsrisiko, men slik at:

- Maksimalt innskudd i enkeltbanker begrenses i henhold til fastsatt policy
- Reassuranseprogrammet spres på et tilstrekkelig antall reassurandører med god rating

Møretrygd vil videreføre en policy som sikrer at risikoen spres på et tilstrekkelig antall motparter som i tillegg oppfattes som trygge. Dette gjelder både i tilknytning til selskapets reassuranseprogram og i samband med forvaltning av selskapets finanskapital.

Innskudd i en enkeltbank skal aldri overstige 30 % av investeringsporteføljens markedsverdi eller overstige 5 % av bankens egenkapital.

Reassuranseprogrammet skal etableres rundt trygge og solide samarbeidspartnere som har minimum S&P rating BBB ÷ eller tilsvarende fra andre anerkjente ratingbyråer. Dagens reassuransepanel overoppfyller dette.

C.3.2 Eksposering mot motpartsrisikoen

Styret gjennomgår årlig selskapets reassuransestrategi, som vurderer nivået og innretningen på risikoavlastningen som skal søkes dekket gjennom reassuranseavtalene. Styret drøfter og vedtar dessuten de ferdig framforhandlede avtalene.

Selskapets reassuranseavtaler er for tiden spredt på et reassuransepanel bestående av om lag 15 ulike aktører, alle ratet innenfor definert nivå.

Selskapets bankinnskudd er særlig konsentrert rundt regionale sparebanker, ratet på A nivå. Bankinnskudd er for øvrig spredt med mindre beløp til mindre sparebanker, samt en større forretningsbank.

C.3.3 Risikoreduserende tiltak

Selskapets prosesser og prosedyrer knyttet til å inngå reassuranseavtaler sikrer årlig rullerende vurdering av aktuelle motparter. Dette gjøres dels i samarbeid med reassuransemegler.

Selskapets investeringskomite har utarbeidet prosedyrer for å måle selskapets eksponering mot banker minimum kvartalsvis. Dersom en bank nærmer seg en av de fastsatte maksimumsgrensene, følges utviklingen hyppigere og grep kan tas umiddelbart.

C.3.4 Risikosensitivitet og stresstester

Møretrygds samlede solvenskapitalbehov basert på eksponering knyttet til motpartsrisiko er moderat. Selskapets vurdering er at kapitalavsetningene som følger av standardmodellen er tilstrekkelig, gitt faktisk eksponering. Basert på nivået på risikoens mulige konsekvens, er det foreløpig ikke utarbeidet konkrete sensitivitetstester eller stresstester.

C.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen i Møretrygd er i all hovedsak knyttet til risikoen for at selskapet ikke kan møte erstatningsforpliktelser ovenfor kunder. Ut over dette innebærer likviditetsrisikoen at selskapet ikke evner å møte andre plikter rettidig; det være seg oppgjør til reassurandører, leverandører, ansatte eller andre interessenter.

C.4.1 Metoder for å vurdere likviditetsrisikoen

Møretrygd har lav vilje til å ta likviditetsrisiko. Policydokumenter og målsettinger knyttet til tilgjengelig likviditet er utarbeidet med det som utgangspunkt.

Selskapet har isolert en likviditetsportefølje fra selskapets finansielle investeringsportefølje. Likviditetsporteføljen har et volum som med stor grad av sikkerhet dekker selskapets løpende likviditetsbehov. Likviditetsporteføljen skal plasseres uten eller med helt moderate bindinger, og slik at umiddelbare uttaksbehov kan møtes uten kursutslag eller gebyrkostnader.

I tillegg til at selskapet har definert en egen likviditetsportefølje, er også investeringspolicyen utarbeidet med tanke på å sikre god likviditet i investeringsporteføljen.

C.4.2 Eksponering mot likviditetsrisikoen

Likviditetsrisikoen er spesielt knyttet til mulige større erstatningsutbetalinger, kombinert med forsinket oppgjør fra reassurandører. I en gitt situasjon kan selskapet måtte utbetale inntil NOK 450 mill. på 1 måneds varsel, men vil i et slikt tilfelle hente en vesentlig andel fra selskapets reassuransepanel.

C.4.3 Risikoreduserende tiltak

Det er viktig for Møretrygd at oppgjør til kunder skjer rettidig. Selskapet har derfor definert en likviditetsportefølje med et omfang som normalt dekker alle selskapets løpende forpliktelser, herunder skadeoppgjør til kunder. En stor andel av likviditetsporteføljen er plassert i likvide bankprodukter, mindre deler i bankprodukter med moderate bindinger.

Selskapet har avtalt "Simultaneous payment clause" i samtlige kontrakter med reassurandører. Det innebærer at oppgjør fra en reassurandør forfaller samtidig med at kunden skal motta oppgjør fra Møretrygd. Det reduserer likviditetsrisikoen ved større utbetalinger.

Tiltakene sammen med selskapets kapitalbase gjør at likviditetsrisikoen er lav, det er derfor ikke iverksatt ekstraordinære tiltak for å redusere denne ytterligere.

C.4.4 Risikosensitivitet og stresstester

Det er etablert en modell for å vurdere Møretrygds samlede solvenskapitalbehov basert på eksponering knyttet til likviditetsrisiko i ORSA-sammenheng. Basert på at estimert risikonivå og sannsynlig konsekvens er minimal, er det foreløpig ikke utarbeidet konkrete sensitivitetstester eller stresstester.

C.4.5 Forventet fortjeneste i fremtidige premier

Møretrygd har lagt til grunn at framtidige premier tangeres av framtidige erstatnings- og driftskostnader.

C.5 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risiko for økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av svikt i interne rutiner eller prosesser, menneskelige feil eller systemfeil.

C.5.1 Metoder for å vurdere operasjonell risiko

Møretrygd har moderat vilje til å akseptere operasjonell risiko, noe som følges opp gjennom systematisk arbeid med tanke på å identifisere, vurdere og suksessivt redusere selskapets operasjonelle risiko. ORSA prosessen er viktigste driver når det gjelder å identifisere og vurdere operasjonell risiko. I denne prosessen defineres også hvilke tiltak som skal iverksettes for å redusere slik risiko, samt hvilke internkontrolltiltak som skal iverksettes.

I ORSA-prosessen vurderes dessuten om standardmodellberegningen gjenspeiler den faktiske risikoen selskapet står overfor, samt definerer hvordan kapitalbehovet eventuelt alternativt skal anslåes.

All operasjonell risiko med en viss konsekvens skal inngå i selskapets systematiserte risikostyrings- og internkontrollsystem.

C.5.2 Eksponering mot operasjonell risiko

På overordnet nivå vurderer selskapet konkret selskapets risikoeksponering knyttet til compliancerisiko, risiko knyttet til IT-systemer, nøkkelmannsrisiko og utkontrakteringsrisiko.

Under compliancerisiko inngår vurdering av muligheten for at interne systemer, rutiner eller prosedyrer er mangelfulle, samt konsekvenser som følger av at lover og interne retningslinjer brytes.

Under risiko knyttet til IT-systemer vurderes konsekvensen ved avbrudd i drift og/ eller systemer.

Nøkkelmansrisiko oppstår dersom fravær fra enkeltpersoner medfører at nødvendige arbeidsoppgaver ikke blir utført, dvs at spisskompetanse på enkeltpersoner ikke kan dekkes av andre personer i eller utenfor selskapet.

Utkontrakteringsrisiko oppstår dersom en leverandør ikke evner eller har vilje til å levere kontraktfestede tjenester på rett måte. Risikoen er aktuell i tilfeller der tjenestekjøpet vurderes å være en vesentlig og viktig del av selskapets forretningsmodell.

C.5.3 Risikoreduserende tiltak

Et viktig ledd i selskapets operasjonelle risikostyring er å avdekke risikofaktorer som kan føre til tap, og anslå sannsynligheter for og konsekvenser av mulige uønskede hendelser. ORSA-prosessen er viktigste, systematiske tilnærming. I samme prosess besluttes hvordan risikoen skal håndteres, for eksempel styrke eller forbedre prosessene, eller innføre kontrolltiltak.

Konklusjonene trukket av vurderingene utført i ORSA-prosessen, skal inngå i selskapets risikostyrings- og internkontrollsystem – for risikoelementer som ansees være vesentlige. Effekten av selskapets risikostyring vurderes løpende av selskapets risikostyringsfunksjon. Effekten av selskapets internkontrollsystem evalueres minimum årlig.

C.5.4 Risikosensitivitet og stresstester

Møretrygds samlede solvenskapitalbehov basert på eksponering knyttet til operasjonell risiko er beregnet i ORSA-sammenheng. Basert på nivået på risikoens sannsynlige konsekvens, er det foreløpig ikke utarbeidet konkrete sensitivitetstester eller stresstester.

C.6 Andre vesentlige risikoer

Ingen spesielle risikoområder er definert.

C.7 Andre opplysninger

Møretrygd har lang tradisjon innenfor sjøforsikring i sitt markedsområde. For de landbaserte bransjene har selskapet behov for vekst for å sikre selskapet en solid forretningsmessig plattform. Vekstambisjonen skal realiseres på en kontrollert måte. Vekstambisjonene er tatt hensyn til i selskapets risikovurderinger. Størst risiko og usikkerhet er knyttet til erstatningsutviklingen, men det er også heftet usikkerhet til i hvilken grad kostnadsandelen kan bedres i vekstscenariet.

D. VERDIVURDERINGER FOR SOLVENSFORMÅL

Solvens II-regelverket har som overordnet prinsipp at både eiendeler og forpliktelser skal måles til virkelig verdi. Det følgende kapitlet tar for seg hvordan selskapet har satt opp Solvens II balansen, sammenholdt med selskapets ordinære regnskapsbalanse. Det blir gjort rede for vesentlige forskjeller mellom de ulike verddivurderingene og hvilke sentrale forutsetninger som ligger til grunn for beregningene.

D.1 Eiendeler

Tabellen under sammenligner verdien mellom Solvens II balansen og den den ordinære regnskapsmessige vurderingen.

Eiendelenes verdier til henholdsvis Solvens II-formål og i regnskapsbalansen framkommer slik:

Eiendeler	Solvens II verdi	Regnskapsverdi
Investeringer	23 080 000	23 220 000
Eiendommer, til eget bruk	23 000 000	22 983 000
Driftsmidler	80 000	237 000

Aksjer	31 725 531	30 832 031
Aksjer – noterte	30 225 528	30 225 528
Aksjer – unoterte	1 500 003	606 503
Obligasjoner	105 887 050	105 887 050
Selskapsobligasjoner	105 887 050	105 887 050
Fondsinvesteringer	159 979 898	159 979 898
Aksjefond	18 361 098	18 361 098
Obligasjonsfond	75 424 719	75 424 719
Pengemarkedsfond	66 194 081	66 194 081
Utlån	50 000	50 000
Andre lån og boliglån	50 000	50 000
Gjenforsikringsandel av forsikringsplikter	110 133 826	140 699 759
Skadeforsikring	110 133 826	140 699 759
Andre eiendeler	159 423 946	159 423 946
Fordringer på forsikringer og agenter	19 937 173	19 937 173
Fordringer på reassurandører	7 177 268	7 177 268
Fordringer	115 794	115 794
Kontanter	111 369 829	111 369 829
Andre eiendeler	20 823 882	20 823 882
Eiendeler totalt	590 280 251	620 092 684

D.1.1 Metoder og forutsetninger for å fastsette økonomisk verdi

Møretrygd har utarbeidet og vedtatt en Policy som beskriver prinsipper for verdsettelse og oppsett av selskapets regulatoriske balanse. Videre har selskapets styre besluttet prinsipper for håndtering av de viktigste eiendelene, samt definert vesentlighetsgrenser i verdsettelsesprosessen.

I Solvens II-balansen verdsetter Møretrygd sine eiendeler ved hjelp av noterte markedspriser på aktive markeder for tilsvarende eiendeler. Møretrygd følger de internasjonale standardene for hva som kjennetegner et aktivt marked.

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler omsettes i aktive og likvide markeder som gir et reelt verdsettelsesgrunnlag. Selskapets finansplasseringer er derved stort sett verdsatt gjennom noterte markedspriser på aktive markeder for samme eiendeler, herunder aksjeplasseringer, renteplasseringer og bankplasseringer.

I den utstrekning det ikke eksisterer eksplisitt noterte markedspriser, eksempelvis som for selskapets eiendommer, benytter selskapet estimerte markedspriser for tilsvarende eiendommer i det aktive markedet hvor eiendommen befinner seg, justert for eiendommenes faktiske tilstand og bruk.

I den grad selskapets eiendeler ikke omsettes i aktive markeder, søkes eiendelene verdsatt ved observerbare priser i et ikke aktivt marked. Eksempelvis er selskapets IT-baserte driftsmidler blitt taksert på denne måten av ekstern kompetanse.

I den grad det ikke eksisterer observerbare priser, verdsettes eiendelene til den omsetningspris selvstendige parter med armlengdes avstand vil kunne avtale.

Følgende tabell viser hvilke vurderinger som er benyttet for verdsettelse av balansen pr. 31.12 2017:

Eiendel	Solvens II-Verdi	Aktive markeder		Ikke-aktivt marked		Kommentar
		Noterte markedspriser for identiske eiendeler	Noterte markedspriser for lignende eiendeler	Noterte priser på lignende eiendeler	Ikke-observerbare data	
Eiendom, eget bruk	23 000 000		X			Taksert av ekstern kompetanse
Driftsmidler	80 000			X		Dels taksert av ekstern kompetanse
Aksjer – noterte	30 225 528	X				
Aksjer – unoterte	1 500 003	X				
herav anleggsaksjer	1 500 000		X			
Selskapsobligasjoner	105 887 050	X				
Aksjefond	18 361 098	X				
Obligasjonsfond	75 424 719	X				
Pengemarkedsfond	66 194 081	X				
Andre lån og boliglån	50 000				X	
Gjenforsikringsandel av forsikringsplikter	110 133 826					Egen framgangsmåte, se pkt. D.2
Fordringer på forsikringer og agenter	19 937 173				X	
Fordringer på reassurandører	7 177 268				X	
Fordringer	115 794				X	
Kontanter	111 369 829	X				
Andre eiendeler	20 823 882				X	

D.1.2 Vesentlige finansielle eiendeler

Forskjellene mellom verdsettelsen i regnskapsbalansen og Solvens II-balansen kan oppsummeres slik:

1. Eiendom til eget bruk

- I regnskapsbalansen er verdien definert med utgangspunkt i anskaffelseskostnad, korrigert for senere påkostninger og redusert med fradrag av lineære avskrivninger med en tids-horisont basert på forventede økonomiske levetider
- Verdsettelsen i Solvens II-balansen tar utgangspunkt i at eiendommene ligger i geografisk avgrensede og aktive markeder, der det eksisterer observerbare markedspriser for tilsvarende objekter. Eiendommene er taksert av ekstern kompetanse, basert på markeds-prisen for tilsvarende eiendommer og eiendommenes faktiske tilstand

2. Driftsmidler

- I regnskapsbalansen er verdien definert med utgangspunkt i anskaffelseskostnad, korrigert for eventuelle påkostninger og redusert med fradrag av lineære avskrivninger med en tidshorisont basert på forventet levetid
- Verdsettelsen i Solvens II-balansen tar utgangspunkt i at det eksisterer observerbare priser for tilsvarende eiendeler. Markedspris er dels estimert av ekstern kompetanse (IT) og dels basert på selskapets egne estimater

3. Aksjer

- Anleggsaksjene er i regnskapsbalansen verdsatt til laveste av kostpris på aksjene og markedspris
- I Solvens II-balansen er anleggsaksjene verdsatt til markedspris. For selskapets aksjer i Fiskernes Hus AS, er lagt til grunn samme vurderinger som for egen forretningseiendom i Ålesund. Markedsverdien er derved beregnet til å være NOK 893.500 høyere enn regnskapsverdien

4. Forsikringstekniske avsetninger

Beregningene av forsikringstekniske avsetninger gjøres for regnskapsformål og Solvens II-formål med ulik metodisk tilnærming. Det innebærer at det blir differanser mellom estimatene. Ettersom Møretrygd har en relativt høy andel reassuranse, er forskjellen i bruttotall til dels betydelig, mens differansen for egenregning (brutto avsetning med fradrag av reassurandørenes andel) er moderat. Konf. for øvrig punkt D.2 under.

Oppsummering av forskjellen mellom regnskapsmessige verdier og Solvens II-verdier	Merverdi i S-II
Eiendom	17 000
Driftsmidler	-157 000
Aksjer	893 500
Forsikringstekniske avsetninger, netto	-6 270 667
Solvens II-balansen, endring fra regnskap	-5 517 167

D.2 Forsikringstekniske avsetninger

Til Solvens II-formål beregnes forsikringstekniske avsetninger som omfatter:

- Premieavsetning, inkludert avsetning til ULAE
- Erstatningsavsetning, inkludert avsetning til ULAE
- Risikomargin

Pr. 31.12 2017 er forsikringstekniske avsetninger verdsatt slik:

Bransje	Beste estimat						
	Premie			Erstatning			
	Brutto	Gjenforsikring	Egenregning	Brutto	Gjenforsikring	Egenregning	Risikomargin
Motor – Trafikk	3 953 008	2 950 602	1 002 406	8 706 119	6 914 705	1 791 414	434 313
Motor - Øvrig	6 241 827	4 648 481	1 593 346	2 275 069	1 735 116	539 954	479 795
Marine	-11 554 185	-13 259 758	1 705 573	96 342 978	77 365 683	18 977 295	2 995 293

Brann/ kombinert	11 903 153	5 667 484	6 235 670	37 707 489	18 515 651	19 191 838	3 873 764
Ansvar	1 040 531	761 150	279 381	4 123 570	3 138 953	984 618	226 465
Øvrige	-94 130	-173 812	79 682	2 428 888	1 869 572	559 316	798 103
Sum skadeforsikring	11 490 205	594 147	10 896 058	151 584 113	109 539 680	42 044 433	8 807 733

	Brutto	Gjenforsikring	Egenregning
Beste estimat	163 074 318	110 133 827	52 940 491
Risikomargin	8 807 733	0	8 807 733
Sum avsetninger	171 882 051	110 133 827	61 748 224

D.2.1 Beregningsmetoder og forutsetninger

Premieavsetning

Premieavsetningen for solvensformål har en helt ulik metodisk tilnærming enn det som benyttes i regnskapet. Mens premieavsetning i regnskapet er definert som uopptjent premie, er den for Solvens II-formål et nåverdiestimat av fremtidige skader som selskapet har forpliktet seg til å dekke, fratrukket påregnelig framtidig premie og justert for forventet avgang.

For premie som er avtalt, ikke forfalt pr. 31.12.17, er følgende forutsetninger lagt til grunn:

- For sjøbransjene er avtalt, ikke forfalt premie satt lik 100 % av premien som forfalt i 2017. Det bygger på en forutsetning om at alle forsikringer har forfall 1. januar
- For landbransjene er avtalt, ikke forfalt premie lik 1/12 av premien som forfalt i 2017. Det bygger på en forutsetning om at forfall fordeler seg jevnt over året, og at premie som er avtalt, ikke forfalt pr. 31.12.17, gjelder forsikringer med forfall i januar 2018

Som avgangsrate/ "lapserate" er benyttet 5 % for sjø og 10 % for land. Denne forutsetningen bygger på erfaringer fra tidligere år.

Som skadeprosent for ikke avløpt risiko er benyttet 75 for alle bransjer unntatt Motorvogn, der det er benyttet 87 %.

Det er ikke gjort fradrag for premie som er forfalt, men ikke betalt pr. 31.12.2017.

Avsetningen til indirekte skadebehandlingskostnader for fremtidige skader er beregnet med de satser som Finanstilsynet har fastsatt.

Erstatningsavsetning

Erstatningsansvaret blir estimert på grunnlag av selskapets egen utviklingsstatistikk, dog med maksimering av skadeprosenten til 75% (2016 og 2017), 70% (2015) og 50% (2014). Hensikten med å maksimere skadeandelen er å unngå store tilfeldige svingninger, eller å inntektsføre gevinster på spinkelt grunnlag.

Erstatningsansvaret blir estimert ved at utviklingsmønstrene til betalte erstatninger og fastsatte erstatninger for hver bransje estimeres. Ved hjelp av utviklingsmønstrene predikteres den fremtidige skadetilveksten frem til alle skader er oppgjort.

Det endelige skadekostnadsestimatet er det høyeste av estimatene som fremkommer når man legger betalte erstatninger eller fastsatte erstatninger til grunn for framskrivningen, samt maksimering av skadeprosenten. Avsetningen i regnskapet blir differansen mellom det endelige skadekostnadsestimatet, og allerede betalte erstatninger.

Erstatningsavsetninger til Solvens II-formål tar utgangspunkt i samme kontantstrømmer som framkommer gjennom metoden benyttet for regnskapsformål.

Det estimerte utbetalingsmønster danner grunnlag for diskontering av erstatningsavsetningen som brukes i Solvens-II balansen. Avsetningen til indirekte skadebehandlingskostnader for inntrufne skader er beregnet som en prosentandel av erstatningsavsetningen, med de prosentsatser som Finanstilsynet har fastsatt.

En viktig forutsetning for valgt beregningsmetode, er at hver bransje har et stabilt utviklingsmønster for både betalte og fastsatte erstatninger, samt at det eksisterer en positiv kobling mellom fortid og fremtid; at et høyt nivå på meldte erstatninger tilsier et høyt nivå for erstatningene i fremtiden, og omvendt.

Risikomargin

Selskapet beregner risikomargin knyttet til Beste estimater til bruk i solvensformål.

Samlet framstår forskjellen mellom avsetninger i årsregnskapet og avsetninger til solvensformål slik:

	Årsregnskap		Solvensformål	
	Brutto	Egenregning	Brutto	Egenregning
Premieavsetning	39 808 752	12 388 829	6 036 384	5 442 237
Avsetning for ULAE for uavløpt risiko	-	-	5 453 821	5 453 821
Sum premieavsetning	39 808 752	12 388 829	11 490 205	10 896 058
Erstatningsavsetning	147 186 604	33 906 769	142 697 417	33 157 737
Avsetning for ULAE for uavløpt risiko	9 181 960	9 181 960	8 886 696	8 886 696
Sum erstatningsavsetning	156 368 564	43 088 729	151 584 113	42 044 433
Risikomargin	-	-	8 807 733	8 807 733
Sum avsetninger	196 177 316	55 477 558	171 882 051	61 748 224

D.2.2 Usikkerhet ved verdsettelse av forsikringstekniske avsetninger

Forsikringstekniske avsetninger til Solvens II-formål framkommer som summen av Beste estimat og Risikomargin. Det ligger i begrepet "beste estimat" at det eksisterer en viss form for usikkerhet knyttet til de beregnede nivåer.

Det er over redegjort for forutsetninger som er lagt til grunn i beregningene. Det eksisterer noe usikkerhet knyttet til de forutsetninger selskapet har tatt vedrørende beregning av premieavsetning. Når det gjelder forutsetningene som er lagt til grunn for beregning av erstatningsavsetningene er det størst usikkerhet knyttet til om det faktisk eksisterer en positiv kobling mellom historiske skadepresenter og de framtidige. Dette er en noe uprøvd forutsetning, som kan være spesielt utsatt for selskap med et forretningsvolum som gir moderat utligning.

For å kvantifisere usikkerheten er det gjennomført tester som bl.a. inkluderer 1.000 simuleringer av nye erstatningstall. Valgt simuleringsmodell tar hensyn til både usikkerhet som skyldes erstatningenes tilfeldige natur, og usikkerhet som skyldes at modellen selv er estimert på grunnlag av tilfeldige tall.

Under en normalfordelingsantagelse er det om lag 30 % sannsynlighet for et avvik større enn ett standardavvik, som for Møretrygd utgjør ca. NOK 8,4 mill., og om lag 5 % sannsynlighet for et avvik som er større enn to standardavvik. Et avvik betyr i denne sammenhengen et brutto avviklingsresultat, positivt eller negativt, som først viser seg når alle forsikringer er oppgjort.

D.3 Andre forpliktelses

	Solvens II verdi	Regnskapsverdi
Gjeld og forpliktelses		
Forsikringsplikter, brutto	171 882 050	196 177 316
Beste estimat	163 074 317	196 177 316
Risikomargin	8 807 733	-
Avsetninger, andre enn forsikringstekniske avsetninger	6 740 000	6 740 000
Avsetning til premierabatt	6 740 000	6 740 000
Utsatt skatteforpliktelse	4 017 396	5 585 063
Utsatt skatteforpliktelse	4 017 396	5 585 063
Leverandørgjeld mv	35 459 048	35 459 048
Gjeld til kunder	3 018 849	3 018 849
Gjeld til re-/ co-assurandører	30 390 659	30 390 659
Leverandørgjeld mv	2 049 540	2 049 540
Andre forpliktelses	18 692 278	15 419 981
Andre forpliktelses	18 692 278	15 419 981
Sum gjeld og forpliktelses	236 790 772	259 381 408

Solvenskapital	31.12 2017
Eiendeler	590 280 251
Gjeld og forpliktelser	236 790 772
Tilgjengelig solvenskapital	353 489 479

D.4 Alternative verdsettelsesmetoder

Det legges til grunn at kapittel D.1.1 beskriver selskapets verdsettelsesmetoder på en god måte, andre metoder er ikke benyttet.

D.5 Andre opplysninger

Selskapet har ingen relevante opplysninger for øvrig.

E. KAPITALSTYRING

E.1 Ansvarlig kapital

E.1.1 Overordnet om kapitalstyringen

Møretrygd har en solid finansiell plattform som er opparbeidet over mange år. Selskapet har en sterk markedsposisjon innenfor sjøforsikring på Sunnmøre og omkringliggende områder. I tillegg er selskapets kundeportefølje innen landbaserte segmenter i vekst.

Målsettingen for selskapets solvenskapital er å opprettholde et nivå over tid som i en ratingprosess ville resultert i at selskapet oppnår AAA-rating. Med dette som grunnlag har selskapet lagt til grunn at det ikke er behov for å iverksette spesielle tiltak for å sikre eller bedre solvenskapital og soliditet før selskapets solvensmargin faller under 200 %.

Følgende modell gir en enkel oppsummering:

Sone	Solvensmargin	Kommentar
Rød sone	Under 154 %	Korrigerende tiltak for å styrke solvensgraden. Beredskapsplan skal iverksettes
Gul sone	Mellom 154 – 200 %	Korrigerende tiltak for å styrke solvensgraden skal vurderes iverksatt
Grønn sone	Over 200 %	Ordinær drift, vedtatt strategi og budsjetter følges og gjennomføres

Selskapets strategiske planleggingshorisont er utviklet i forhold til en rullerende 1. + 4 års plan, og selskapets strategiske dokumenter, herunder ORSA og kapitalplan er bygget opp rundt dette. Selskapet har over en lengre periode opprettholdt en solvensmargin godt over 200 %, slik at selskapet ikke har sett det som nødvendig å iverksette ekstraordinære tiltak med formål å styrke selskapets kapital situasjon.

E.1.2 Inndeling av solvenskapitalen

Selskapets solvenskapital består av basiskapital og supplerende kapital. Basiskapitalen gjenfinnes som differansen mellom verdien av selskapets eiendeler og forpliktelser i Solvens II-balansen, og regnes som kapital av beste kvalitet, som ikke har noen form for restriksjoner knyttet til seg (Tier 1). Supplerende kapital består av avsetning til naturskadefond.

Følgende tabell representerer status pr. 31.12 2017:

Ansvarlig kapital	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Sum
Avstemt egenkapital	346 741 334	-	-	346 741 334
Avsetning til naturskadefond	-	6 748 145	-	6 748 145
Ansvarlig kapital 31.12.2016	346 741 334	6 748 145	-	353 489 479

Tabellen under viser status pr. 31.12 2016:

Ansvarlig kapital	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Sum
Avstemt egenkapital	336 747 698	-	-	336 747 698
Avsetning til naturskadefond	-	6 315 844	-	6 315 844
Ansvarlig kapital 31.12.2016	336 747 698	6 315 844	-	343 063 542

Selskapets solvenskapital øker fra 343,1 mill. kroner ved inngangen til 2017, til samlet 353,5 mill. kroner ved årets utgang.

E.1.3 Vesentlige forskjeller mellom egenkapital og solvenskapital

Selskapets egenkapital i regnskapet framkommer pr. 31.12 2017 slik:

Kapital	Naturskadefond	Garantifond	Annen egenkapital	Sum opptjent egenkapital
Egenkapital 31.12 201	6 748 145	3 272 297	350 690 835	360 711 277

Egenkapitalen i selskapets årsregnskap er om lag 7,2 mill. kroner over det som defineres som solvenskapital i Solvens II-sammenheng. Forskjellene framkommer særlig ved:

- Avsetning til Garantiordningen inngår som en del av egenkapitalen i selskapets regnskap, men ikke som en del av kapitalen i Solvens II-sammenheng
- Forskjeller i regnskapsmessige verdier av anleggsmidler og markedsverdier som benyttes i Solvens II-sammenheng
- Ulike metodisk framgangsmåte for beregning av forsikringstekniske avsetninger
- Utsatt skatteeffekter som følger av forskjellene over

Egenkapital i regnskapet	360 711 277
Garantiordningen	÷ 3 272 297
Anleggsmidler, inkl. skatteeffekter	753 500
Endring i forsikringstekniske avsetninger	÷ 6 270 667
Utsatt skatteeffekter	1 567 667
Kapital i Solvens II	353 489 479

E.2 Solvenskapitalkravet (SCR) og minstekapitalkravet (MCR)

E.2.1 Solvenskapitalkravet (SCR)

Selskapets ordinære rutine er å beregne SCR årlig etter at årsregnskapet er ferdig utarbeidet, og da i sammenheng med leveranser av Q4 eller årlige kvantitative rapporter. Dersom det inntreffer vesentlige endringer i selskapets risikoposisjoner, utarbeides SCR utenom ordinær rutine - slik selskapet gjorde Q2-2016 da investeringsporteføljen ble omarbeidet.

Pr. 31.12 2017 kan selskapets solvenskapitalkrav beskrives på følgende måte:

Risikomoduler	31.12.2017
Markedsrisiko	42 094 963
Motpartsrisiko	18 558 283
Forsikringsrisiko, skade	55 159 853
Diversifiseringseffekt	÷ 28 079 235
Sum Basis Solvenskapitalkrav	87 733 864
Operasjonell risiko	4 892 230
Tapsabsorberende evne, utsatt skatteeffekt	÷ 19 719 945
Totalt Solvenskapitalkrav	72 906 149

Med utgangspunkt i tilgjengelig kapital på 353 489 479, er selskapets solvensmargin 485 %.

E.2.2 Minstekapitalkravet (MCR)

Selskapets posisjoner gjør at lovens minimumskrav til kapital anvendes. Verken beregnet MCR basert på selskapets status eller kravet om at MCR skal ligge mellom 25 % og 45 % av beregnet SCR, når opp til det regulatoriske minimumsnivået.

Minimumskapitalkrav	31.12.2017
<i>Lineært minimumskapitalkrav</i>	7 527 906
<i>Beregnet Solvenskapitalkrav</i>	72 906 149
45 % av SCR, tak for minimumskapitalkravet	32 807 767
25 % av SCR, gulv for minimumskapitalkravet	18 226 537
Kombinert minimumskapitalkrav	18 226 537
Regulatorisk minimumskapitalkrav	35 238 060
Minimumskapitalkrav	35 238 060

Med utgangspunkt i tilgjengelig kapital på 353 489 479, har selskapet en margin i forhold til MCR på 1003 %.

E.2.3 Forenklet metode

Møretrykks størrelse og kompleksitet tilsier at det er naturlig å utnytte enkelte av de forenklete metoder det åpnes for i Solvens II-regulativet og norsk lovverk. Dette inkluderer spesielt:

- Kredittmarginrisiko knyttet til obligasjoner
- Risikoreduserende virkning av gjenforsikringsavtaler

Selskapet har utført tester og beregninger som viser at valg av forenklet metode har minimale utslag på selskapets solvenskapitalkrav.

E.2.4 Endringer i kapitalkravene

Minimumskapitalkravet har i hele perioden stått fast på det regulatorisk bestemte gulvnivået; 3,7 mill. Euro.

Solvenskapitalkravet er beregnet 1.1 2016, 30.6 2016 og 31.12 2016, i tillegg til pr. 31.12 2017. Det har resultert i bare moderate bevegelser i solvenskapitalkravets nivå.

E.3 Bruk av den durasjonsbaserte undermodulen fra aksjerisiko ved beregningen solvenskapitalkravet

Selskapet benytter ikke den durasjonsbaserte undermodulen for aksjerisiko ved beregning av solvenskapitalkravet.

E.4 Forskjeller mellom standardformelen og benyttede interne modeller

Selskapet benytter seg ikke av interne modeller.

E.5 Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet og manglende oppfyllelse av solvenskapitalkravet

Selskapet har ikke vært i brudd med minstekapitalkravet, og fyller solvenskapitalkravet med god margin.

E.6 Andre opplysninger

Ingen andre relevante opplysninger.